

การกระจายอำนาจทางการปกครองสู่ท้องถิ่นกับปัญหาการจัดโครงสร้างงาน
ของรัฐ กรณีศึกษาการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ*

DECENTRALIZATION OF ADMINISTRATIVE POWER TO LOCALITIES
AND THE PROBLEM OF GOVERNMENT STRUCTURE A CASE STUDY OF
HEALTH DECENTRALIZATION

กรณิศ สอนชัย

Koranid Sonchai

เพ็ญ หลวงแก้ว

Pherm Luangkaew

ภิชญา จงอุดมการณ์

Peachaya Jongudomkarn

มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย

Khon Kaen University Nong Khai Campus, Thailand.

E-mail: Koranid.s@kkumail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่องค์กรท้องถิ่นกับโครงสร้างการบริหารงานของรัฐ โดยศึกษากรณีการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ ศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่องค์กรท้องถิ่นกับปัญหาโครงสร้างการบริหารงานของรัฐ โดยศึกษากรณีการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ ศึกษาและหาแนวทางและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่องค์กรท้องถิ่นกับปัญหาโครงสร้างการบริหารงานของรัฐ โดยศึกษากรณีการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวิธีดำเนินการวิจัยโดยการวิเคราะห์จากเอกสารและการสังเคราะห์รวบรวมข้อมูลที่เป็นภาพรวมข้อมูล

ผลการศึกษาพบว่า ตั้งแต่มีการถ่ายโอนสถานีนอนมายไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระจายอำนาจหรือการถ่ายโอนอำนาจด้านสุขภาพ ถือเป็นจุดเปลี่ยน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการดูแล

* Received: 17 December 2023; Revised: 22 December 2023; Accepted: 22 December 2023

สุขภาพของประชาชน เมื่อถ่ายโอนไปแล้ว เกิดมีประเด็นปัญหาขึ้นในการบริหารจัดการหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นสถานภาพการบริหารงานบุคคลและปัญหาระบบการบริหารงบประมาณภายในองค์กรใหม่ที่ถ่ายโอนไป รวมถึงระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จึงมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการจัดระบบโครงสร้างการบริหารงานบุคคลในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและอนามัย และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้มีความชัดเจน ด้วยการออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ในเรื่องของตำแหน่งความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งประชาชนผู้ใช้บริการ เพื่อให้การถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล จากกระทรวงสาธารณสุขไปสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บรรลุตามแผนการกระจายอำนาจงานบริการด้านสาธารณสุข

คำสำคัญ: การกระจายอำนาจ, โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

This research article The objective is to study theoretical concepts regarding decentralization to local organizations and state administrative structures. By studying the case of decentralization in health. Study and analyze the decentralization of power to local organizations and the problems of state administrative structure. By studying the case of decentralization in health. Study and find guidelines and suggestions regarding the decentralization of power to local organizations and the problems of state administrative structure, by studying the case of decentralization in health. This research is qualitative. The research method is by analyzing documents and observing the data as a whole.

The results of the study found that Since the transfer of health centers to local administrative organizations by the law on decentralization to local administrative organizations especially decentralization or transfer of power in health. It is considered a turning point. Using a participatory process for public health care Once transferred Several management issues arose. Whether it is the status of personnel management and problems with the budget management system within the new organization being

transferred including related legal regulations. Therefore, it is suggested that There should be a human resource management structure system in the sub-district health promotion hospital and health department. and Subdistrict Health Promoting Hospital To be clear by issuing rules, regulations, and regulations regarding positions, career advancement, and local government organizations. Knowledge and understanding must be created for administrators of local government organizations as well as citizens who use services. to transfer the subdistrict health promotion hospital From the Ministry of Public Health to the local government organization Achieve the plan to decentralize public health services.

Keywords: Decentralization, Subdistrict Health Promoting Hospital, local government organization

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 55 รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง เสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค และส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาภูมิปัญญาด้านการแพทย์แผนไทยให้เกิดประโยชน์สูงสุด บริการสาธารณสุขตามวรรคหนึ่ง ต้องครอบคลุมการส่งเสริมสุขภาพ การควบคุม และป้องกันโรค การรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสุขภาพ รัฐต้องพัฒนาการบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง การกระจายอำนาจด้านสุขภาพให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น มีความใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่ของตนเอง สามารถตอบสนองความต้องการด้านสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ได้ สอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา การขับเคลื่อนและภายใต้ในแนวความคิดของการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ ที่มีให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีการเรียนรู้และพัฒนางานวิจัยต่าง ๆ ควบคู่กันมาโดยตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง งานวิจัยของสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) ในเรื่อง “การสังเคราะห์และข้อเสนอ ที่ออกแบบมาในเชิงนโยบาย และการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ให้กับหน่วยงานองค์การบริหารส่วนจังหวัด” (อิชเฉลิม สุทธิพงษ์ประชาและคณะ, 2564) การขับเคลื่อนเชิงนโยบายได้ และยังสามารถส่งผลให้เกิดการประกาศในราชกิจจานุเบกษา เรื่อง “ประกาศหลักเกณฑ์และ

ขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจอนามัยเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา นวมินทราชินี และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลให้แก่องค์กรปกครองส่วนจังหวัด” (ราชกิจจานุเบกษา, 2564)

ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ประเทศไทยได้จัดให้มีการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินออกเป็น 3 ส่วน คือ ราชการบริหารส่วนกลาง ราชการบริหารส่วนภูมิภาค และราชการบริหารส่วนท้องถิ่น (วุฒิสาร ตันไชย, 2557) ซึ่งแต่ละส่วนมีความสัมพันธ์กันทั้งในเชิงควบคุมบังคับบัญชาและควบคุมกำกับดูแล โดยความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลางกับส่วนภูมิภาค การปกครองท้องถิ่น รูปแบบหนึ่งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้น มีความสำคัญต่อการพัฒนาการเมืองการปกครองในระดับพื้นฐานของประเทศ การปกครองท้องถิ่นเกิดขึ้นเพื่อลดปัญหาและข้อจำกัดในการบริหารงานของรัฐบาลส่วนกลาง ที่ไม่สามารถดูแลประชาชนทั่วประเทศได้ทั่วถึง การปกครองท้องถิ่นยังมีความสำคัญในฐานะเป็นกลไกในการกระจายทรัพยากรการพัฒนาของรัฐไปสู่ชนบทได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการกระจายอยู่ทั่วทุกพื้นที่และมีอำนาจในการบริหารจัดการตนเอง

การกระจายอำนาจให้การบริการสาธารณสุข ถือว่าเป็นนโยบายสำคัญของชาติ และมีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 47 บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐ บุคคลผู้ยากไร้ย่อมมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐ โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายบัญญัติ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 52 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับบริการสาธารณสุขที่ได้มาตรฐาน และผู้ยากไร้มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ การบริการทางสาธารณสุขของรัฐต้องเป็นไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ โดยจะต้องส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชนมีส่วนร่วมด้วยเท่าที่จะกระทำได้ มาตรา 82 รัฐจะต้องส่งเสริมการสาธารณสุขให้ประชาชนได้รับบริการที่ได้มาตรฐานและมีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง โดยมีหลักการสำคัญ คือ การบริหารราชการส่วนกลางที่เกี่ยวกับการให้บริการด้านสุขภาพนั้น และกระทรวงสาธารณสุขจะต้องกระจายอำนาจการบริการด้านสาธารณสุขและทรัพยากรไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงสาธารณสุขจะต้องจัดตั้งหน่วยงานเพื่อสนับสนุนและพัฒนาการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ เพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยประสานระดับนโยบาย เพื่อเตรียมความพร้อมรองรับในการถ่ายโอนภารกิจด้านสาธารณสุขให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งในปี พ.ศ. 2550 ได้มีการนำร่องการถ่ายโอนอนามัย จำนวน 22 แห่ง ไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 19 แห่งในพื้นที่ 16 จังหวัด (จรรยา

พร ศรีสวัสดิ์, 2555) การรับรู้ถึงสถานการณ์และเงื่อนไขการดำเนินการ ตลอดจนประสบการณ์การเรียนรู้ของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการถ่ายโอนครั้งนี้ เป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อประสิทธิภาพของการกระจายอำนาจด้านสุขภาพสู่ท้องถิ่นเป็นอย่างยิ่ง การกระจายอำนาจด้านบริการสาธารณสุขในรูปแบบการถ่ายโอนอานามย์ไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของการพัฒนาระบบสุขภาพ ที่ต้องใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพประชาชน ซึ่งเมื่อมีการถ่ายโอนไปแล้ว ประชาชนจะยังคงต้องได้รับบริการที่มีคุณภาพเท่าเดิมหรือมากกว่าเดิม ทั้งบริการปฐมภูมิและบริการทั่วไป ตามมาตรฐานบริการสาธารณสุข และต้องมีตัวชี้วัดการทำงานที่ชัดเจน การบริการสาธารณสุขต้องมีตัวชี้วัดในการติดตาม และมีแผนกระจายอำนาจเป็นกรอบในการดำเนินงาน รวมถึงมีการสนับสนุนกองทุนสุขภาพตำบล เพื่อนำมาเสริมการทำงาน และนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเน้นคุณค่าและเชิงคุณภาพ ทั้งนี้ ปัจจัยความสำเร็จของการถ่ายโอนที่น่าติดตามก็คือ 1) ความพร้อมของผู้รับ 2) การบูรณาการเพื่อเชื่อมต่อการดำเนินงาน 3) การสื่อสารแนวทางปฏิบัติ 4) ระบบการสนับสนุนการดำเนินงาน และหลังจากการถ่ายโอนไปแล้ว ควรมีการติดตามและประเมินผลเป็นระยะ โดยมีองค์ความรู้จากงานวิจัยมาสนับสนุน รวมไปถึงการรับรองคุณภาพโดยสถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (องค์การมหาชน) (สรพ.) ในเรื่องของมาตรฐานคุณภาพการให้บริการ การถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลไปองค์การบริหารส่วนจังหวัด จึงเป็นก้าวสำคัญของการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ และเป็นจุดร่วมให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของหน่วยงานท้องถิ่น ในการดูแลสุขภาพประชาชน ซึ่งการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่น คือ การปฏิรูปภาครัฐและการเปลี่ยน Mindset ของการพัฒนาอย่างแท้จริง

ปัญหาความไม่ชัดเจนของโครงสร้างบริหารงานขององค์กรของรัฐ จึงเป็นปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้องค์กรส่วนกลางเข้าไม่ถึงปัญหาของแต่ละท้องถิ่น ว่าท้องถิ่นนี้มีปัญหาหรือความต้องการอย่างไร นอกจากนี้ ยังมีปัญหาที่เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการกระจายอำนาจด้านสุขภาพสู่องค์กรส่วนท้องถิ่น ที่ทำให้การกระจายอำนาจด้านสุขภาพไปสู่องค์กรส่วนท้องถิ่นไม่บรรลุผลเท่าที่ควร

จากแนวความคิดข้างต้น จะเห็นได้ว่าการกระจายอำนาจให้บริการด้านสาธารณสุขเป็นนโยบายและวาระสำคัญของชาติ สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 เฉพาะอย่างยิ่งการถ่ายโอนสถานอานามย์ไปยังองค์กรส่วนท้องถิ่น เมื่อถึงจุดเปลี่ยนของการพัฒนาระบบสุขภาพต้องใช้

กระบวนการมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพของประชาชน กระบวนการถ่ายโอน การสื่อสารมีความสำคัญต่อการสร้างสมดุลในหัวใจ เรื่องเป้าหมาย ประโยชน์กระบวนการถ่ายโอน

ปัญหาความไม่ชัดเจนของโครงสร้างบริหารงานของรัฐ คือแต่เดิมรัฐรับงานมาจากเบื้องบนที่เดียว อาจทำให้รัฐเข้าไม่ถึงปัญหาของแต่ละท้องถิ่นว่าท้องถิ่นนี้มีปัญหาอย่างไรบ้าง ดังนั้น จึงอยากให้ท้องถิ่นเป็นผู้คิดเสนอหรือแสดงความคิดเห็น ว่าแต่ละท้องถิ่นนี้มีปัญหาอย่างไรที่ควรแก้ไขเพิ่มเติม เพราะท้องถิ่นจะเข้าใจปัญหาในพื้นที่ของตนเอง หลังจากแต่เดิมที่สั่งการมาจากเบื้องบนหรือรัฐนั้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องการกระจายอำนาจด้านสุขภาพจากส่วนกลางไปสู่การปกครองสู่ท้องถิ่น ว่ามีปัญหาเกี่ยวกับการจัดโครงสร้างงานของรัฐหรือไม่อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่องค์กรท้องถิ่นกับโครงสร้างการบริหารงานของรัฐ โดยศึกษากรณีการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่องค์กรท้องถิ่นกับปัญหาโครงสร้างการบริหารงานของรัฐ โดยศึกษากรณีการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ
3. เพื่อศึกษาและหาแนวทางและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่องค์กรท้องถิ่นกับปัญหาโครงสร้างการบริหารงานของรัฐ โดยศึกษากรณีการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Quality Research) โดยทำการศึกษาค้นคว้า (Documentary Research) จากหนังสือ ตำรา บทความวิชาการ ดุษฎีนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ งานวิจัยต่าง ๆ ประกอบกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายหลักของการกระจายทางปกครองสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน 2534 ซึ่งเป็นโครงสร้างการบริหารงานระดับประเทศ ตลอดจนรวบรวมแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจด้านสุขภาพจากถ่ายโอนสถานีนอนมัย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการถ่ายโอนอำนาจตาม พ.ร.บ. การกระจายอำนาจ กรณีการกระจายอำนาจด้านสุขภาพปัญหาที่ผู้วิจัยพบ คือการถ่ายโอนอำนาจในกิจการที่เป็นสาธารณะให้กับท้องถิ่นนั้นมีเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการถ่ายโอนด้านสุขภาพ คือ สถานภาพและระบบการบริหารงานบุคคล ระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิ มีการกระจายอำนาจด้วยการถ่ายโอน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้ไปอยู่กับองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้น คือ ส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีการปกครองตนเอง มีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองอันสอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตยเพื่อประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ ทั้งนี้ เพื่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นของตนเอง ด้วยการปกป้องสิทธิประโยชน์ของตน ถ้าความสำเร็จของการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ คือการทำให้หน่วยงานในท้องถิ่นสามารถตอบสนองปัญหาและความต้องการของประชาชนได้ตรงจุด ภายใต้วินัยธรรมภิบาล การถ่ายโอน รพ.สต. ให้อยู่ภายใต้ภารกิจของ อบจ. ก็ถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะไปสู่เป้าหมาย โดยกระทรวงสาธารณสุข (สธ.) ยังคงมีบทบาทและหน้าที่ในการควบคุมมาตรฐานการให้บริการสุขภาพ เพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน ดังนั้น จึงจะศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่องค์กรท้องถิ่นกับโครงสร้างการบริหารงานของรัฐ โดยศึกษากรณีการกระจายอำนาจด้านสุขภาพเพิ่มเติม

การกระจายอำนาจสู่การปกครองท้องถิ่นและการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเป็นเจ้าของหน่วยงานที่จะถ่ายโอน ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง การบริหาร การจัดการด้านต่าง ๆ จะหลีกเลี่ยงไม่ได้ ย่อมมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องนำประเด็นต่าง ๆ มารวมเพื่อพิจารณาควบคู่กันไปกับประเด็นหลักในการกระจายอำนาจ ประเด็นที่เด่นชัดที่สุดคืออำนาจบางกรณีต้องถูกตัดออกไปจากกระทรวงสาธารณสุข เมื่อเกิดกระบวนการกระจายอำนาจสู่เขตสุขภาพใหม่ นั่นหมายถึงจะต้องมีหน่วยงานสังกัดการปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท, อบต.) เข้ามารับผิดชอบกระบวนการบริหารจัดการและดำเนินการ ซึ่งจะก่อให้เกิดระบบและกระบวนการที่ซับซ้อนด้านการใช้อำนาจบริหารมากขึ้น เพื่อให้การกระจายอำนาจให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กระทรวงสาธารณสุขจะต้องไม่ถูกลดหรือตัดทอนอำนาจประเด็นที่สำคัญลงไป มีนักวิจัยและนักวิชาการด้านนโยบายสาธารณสุขได้ให้ข้อเสนอแนะ ให้กระทรวงสาธารณสุขยังคงทำหน้าที่เป็นผู้วางแผนนโยบาย (Policy Maker) และขับเคลื่อน (Mobilizer) นโยบายระดับชาติ ดูแลจัดสรรทรัพยากร ควบคุมกำกับ และรักษาความเป็นธรรมทางสุขภาพและหน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในฐานะของผู้มีความรู้

ความเชี่ยวชาญเชิงวิชาการที่เฉพาะด้าน ควรทำหน้าที่ในการสนับสนุนทางวิชาการ การกำหนดนโยบาย การปฏิบัติและการควบคุม กำกับติดตามการดำเนินงาน (วินัย ลี สมิตีและคณะ, 2553)

การกระจายอำนาจด้านสาธารณสุขของประเทศไทย ผ่านกระบวนการมาแล้วมากกว่าสิบกว่าปี แต่ความคืบหน้ายังไม่เป็นที่พอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญอยู่ที่ความพร้อมของหน่วยงานของภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จะเป็นด้านบุคลากรของสาธารณสุขที่เกิดความไม่มั่นใจ วิตกกังวลในความมั่นคงในหน้าที่ และหน่วยงานที่จะรับโอนเช่นหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ดี ก็วิตกกังวล ยังไม่มั่นใจในศักยภาพของตนที่จะรับดูแลภารกิจด้านสาธารณสุขของประชาชนในภาพรวม เนื่องจากงานด้านสาธารณสุข การจัดการด้านสาธารณสุข หรือสุขภาพนั้น มีความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญ ประเภทประสบการณ์เฉพาะสาขาวิชาชีพ จากความเป็นจริงแล้ว องค์กรการปกครองท้องถิ่น (อปท, อบต) มีความพร้อมด้านงบประมาณสนับสนุน แต่ขาดองค์ความรู้ด้านการบริหารทางการแพทย์และการสาธารณสุข การถ่ายโอนที่ผ่านมา (สถำนีอนามัย) นำร่องไปบ้างแล้ว แต่ยังพบว่ามีปัญหาภายหลังจากการถ่ายโอนที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านการประสานงานกับหน่วยบริการ ปัญหาด้านข้อระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ จากผลสำรวจความเป็นของประชาชนที่มีต่อการถ่ายโอนด้านสุขภาพพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่เห็นคุณภาพของการให้บริการนั้นเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมแต่อย่างใด

การกระจายอำนาจด้านสุขภาพ จึงเป็นสิ่งที่ท้าทายสำหรับทุกฝ่ายที่เห็นตรงกันว่า การกระจายอำนาจมิใช่เป้าหมาย หากแต่เป็นเครื่องมือที่มีเป้าหมายสำคัญ คือ “สุขภาพอนามัยที่ดีขึ้นทั่วทุกพื้นที่” ทุกท้องถิ่น และยอมรับว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญ ทั้งนี้ จะมีการกระจายอำนาจได้มาเพียงใด ก็ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม สถานการณ์และเงื่อนไขของแต่ละประเทศ โดยความรับผิดชอบของรัฐบาลไม่ลดลงและประชาชนต้องมีส่วนร่วม (จรวัยพร ศรีศศลักษณ์, 2555)

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยพบว่า การกระจายอำนาจด้านสุขภาพ ในเรื่องปัญหาการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล จากกระทรวงสาธารณสุขไปสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่า สาเหตุที่ทำให้การถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล จากกระทรวงสาธารณสุขไปสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่เสร็จเรียบร้อยตามแผนการกระจายอำนาจงานบริการด้านสาธารณสุขและทรัพยากรจากกระทรวงสาธารณสุขให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การกระจายอำนาจการให้บริการสาธารณสุขนั้น เป็นนโยบายและวาระสำคัญของชาติ สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 โดยหลักการคืองานบริหารราชการ ส่วนกลาง โดยกระทรวงสาธารณสุขต้องกระจายอำนาจงานบริการด้านสาธารณสุขและทรัพยากรไปยัง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การถ่ายโอน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสิ่งที่จำเป็นที่รัฐจะต้อง กระจายความรับผิดชอบไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามาร่วม รับผิดชอบในการบริหารจัดการเกี่ยวกับสุขภาพของตนเอง แต่จากการศึกษาพบว่า การกระจายอำนาจ ให้บริการด้านสุขภาพให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่บรรลุผลเท่าที่ควร อันมีสาเหตุมาจากปัจจัยที่ สำคัญหลายประการ ดังนี้

1. การจัดระบบโครงสร้างการบริหารงานบุคคลในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและอนามัย และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล มีความไม่ชัดเจน ส่งผลให้เกิดปัญหาการถ่ายโอนบุคคลมายัง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งในเรื่องความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานและขวัญกำลังใจของ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน อันส่งผลถึงการให้บริการแก่ประชาชนด้วย ซึ่งจะเห็นได้ว่าการบริการสุขภาพที่ ประชาชนต้องได้รับบริการอย่างมีคุณภาพและมีมาตรฐานการให้บริการนั้นย่อมไม่ต่างจากเดิม ระบบ กำลังคนด้านสุขภาพ การจัดการกำลังคน ความก้าวหน้า อัตราค่าจ้าง จะต้องไม่น้อยกว่าเดิม ซึ่งส่วนหนึ่ง อาจต้องมีการจัดหาระเบียบรองรับเพิ่มเติมในการโอนย้ายสังกัดของเจ้าหน้าที่ให้เกิดความชัดเจน

2. การให้บริการแก่ประชาชนพบว่า ระบบข้อมูลสารสนเทศด้านสุขภาพยังไม่ชัดเจน ยังไม่มีการ จัดทำระบบฐานข้อมูลที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถส่งต่อข้อมูลกันได้ ยังไม่มีระบบการเข้าถึงยาและ เทคโนโลยีที่จำเป็น ยังไม่มีการบริหารจัดการระหว่าง CUP และ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลอย่าง เหมาะสม ยังไม่มีระบบการเงินการคลังด้านสุขภาพหรือแผนปฏิบัติการในช่วงเปลี่ยนผ่าน ยังไม่มีรูปแบบ การเบิกจ่ายเงิน ที่ชัดเจนและเหมาะสมไปยังโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ภายใต้สังกัดองค์การ บริหารส่วนจังหวัด และยังไม่มีการเก็บข้อมูลต้นทุนของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล รวมถึงรูปแบบ การจ่ายระบบธรรมาภิบาลที่ชัดเจน

3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีข้อจำกัดเกี่ยวกับการหางบประมาณในการจ้างเจ้าหน้าที่ รายได้ มีไม่เพียงพอในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ และเวชภัณฑ์ งบประมาณที่ได้รับจากรัฐบาลไม่เพียงพอ การ จัดหางบประมาณเพิ่มเติมเพื่อใช้สำหรับการดำเนินงานมีขีดจำกัด ในการจ้างเจ้าหน้าที่ด้านสาธารณสุข

4. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่มีนโยบายที่ชัดเจนในการรับโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล จึงไม่ได้จัดทำแผนรับโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลไว้

5. การสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งประชาชน ผู้ใช้บริการยังมีน้อย ทำให้ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งประชาชนให้ความสนใจในการบริหารจัดการและการใช้บริการของประชาชนยังน้อยอยู่มาก ประชาชนที่เคยใช้บริการของโรงพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุข อย่างไรก็ตามยังคงไปใช้บริการเช่นเดิมทำให้โรงพยาบาลเหล่านั้นมีประชาชนไปใช้บริการอย่างหนาแน่น

สอดคล้องกับเยาวมลาย์ เสือแสงทอง และราไฟ แก้ววิเชียร ศึกษาเรื่อง “5 ปี ของการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลการกระจายอำนาจด้านสาธารณสุขปี 2550-2555” พบว่า 1) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จึงควรเป็นฝ่ายเดินหน้าดำเนินการสนับสนุนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในช่วงแรก 2) กลไกการขับเคลื่อนการกระจายอำนาจ ไม่ได้เป็นไปตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจฯ พ.ศ. 2542 3) ด้านกำลังคนสาธารณสุข ราชการส่วนกลาง ควรส่งเสริมและศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบระยะยาว โดยประเด็นที่บุคลากรถ่ายโอนเกษียณราชการไป อัตราและเงินเดือนจะตัดตามตัว ซึ่งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องจัดหากำลังคนทดแทนด้วยงบประมาณขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเอง อาจจะมีผลกระทบกรณีที่รายได้ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มาก และมีกรอบกำลังคนไม่เกินร้อยละ 40 สาเหตุดังกล่าว เพราะคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเตรียมการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล กระตุ้นและผลักดันให้กระทรวงสาธารณสุขถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล (เยาวมลาย์ เสือแสงทอง และราไฟ แก้ววิเชียร, 2555)

ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีนโยบายรับโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล สาเหตุดังกล่าวพบว่า แบบแผนกระบวนการทางการเมืองของการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล แบบการเมืองนำ คือ การถ่ายโอนสถานีนามัไปยังองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการแข่งขันทางการเมืองสูง มีความขัดแย้งทางการเมืองค่อนข้างชัดเจน มีการโจมตีกันระหว่างผู้นำชุมชนในระดับที่รุนแรงและต่อเนื่อง แกนนนำชุมชนจะมีการเลือกฝ่ายที่ชัดเจน ผู้นำท้องถิ่นมักเป็นผู้มีอิทธิพลในการใช้นโยบายหรือผลงานในการหาคะแนนเสียงให้กับกลุ่มของตน สาเหตุเพราะผู้บริหาร

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้นำองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในการเตรียมความพร้อมและดำเนินการรับการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลจากกระทรวงสาธารณสุข (เวียงรัฐ เนติโพธิ์, 2552)

การกระจายอำนาจการให้บริการสาธารณสุขเป็นนโยบายและวาระสำคัญของชาติสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 โดยหลักการคืองานบริหารราชการส่วนกลาง โดยกระทรวงสาธารณสุขต้องกระจายอำนาจงานบริการด้านสาธารณสุขและทรัพยากรไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบประเด็นปัญหาสำคัญ คือ

1. สาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล และบุคลากรสังกัดโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล ไม่ต้องการถ่ายโอนจากกระทรวงสาธารณสุขไปสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่สมัครเข้ารับการประเมินความพร้อมตามหลักการประเมินความพร้อม จึงไม่มีความชัดเจนว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการรับการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล หรือไม่ต้องการรับการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล

3. นายก อบจ. มอบอำนาจให้กับหัวหน้าหน่วยบริการสาธารณสุขในเรื่องที่สามารถดำเนินการได้ตามระเบียบกฎหมาย เพื่อลดขั้นตอนในการทำงานและเป็นการกระจายอำนาจ ทำให้ทำงานได้รวดเร็วขึ้นก่อนถ่ายโอน อบจ. ต้องเปิดกรอบรองรับลูกจ้าง พ.ต.ส. เพื่อผู้ที่มีคุณสมบัติตรงกับมาตรฐานกำหนดตำแหน่งของ อบจ.โดยให้ได้รับโอนมาเข้ากรอบตำแหน่งพนักงานจ้างตามภารกิจหรือพนักงานจ้างทั่วไปแล้ว แต่คุณสมบัติของแต่ละคนซึ่งสวัสดิการต่าง ๆ ก็จะเป็นไปตามระเบียบบริหารงานบุคคลของ อบจ.ต่อไป

4. ปัจจุบันมีระเบียบเงินบำรุงใช้สำหรับท้องถิ่น หากถ่ายโอนมา อบจ. อาจมีการปรับปรุงระเบียบเพื่อให้เข้ากับการปฏิบัติงานของ อบจ. ซึ่งงบประมาณเมื่อถ่ายโอนมา อบจ. อบจ. สามารถตั้งงบประมาณสันทัดได้ ส่วนการใช้เงินก็ดำเนินการตามระเบียบ ด้านระบบบริการ เมื่อถ่ายโอนมา อบจ. รพ.สต. ต่าง ๆ จะสามารถขอรับการสนับสนุนงบประมาณจาก กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ซึ่งสามารถสนับสนุนรถยนต์ เครื่องมือแพทย์ อาคารสำนักงาน และอื่น ๆ ที่จำเป็น ซึ่งจะเป็นการทำให้บริการประชาชนได้ดี รวดเร็ว มากขึ้น

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษา การกระจายอำนาจทางการปกครองสู่ท้องถิ่นกับปัญหาการจัดโครงสร้างงานของรัฐ กรณีศึกษาการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ สรุปได้ว่า การกระจายอำนาจการให้บริการสาธารณสุขเป็นนโยบายและวาระสำคัญของชาติสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 โดยหลักการคืองานบริหารราชการส่วนกลาง โดยกระทรวงสาธารณสุขต้องกระจายอำนาจงานบริการด้านสาธารณสุขและทรัพยากรไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง นายก อบจ. มอบอำนาจให้กับหัวหน้าหน่วยบริการสาธารณสุขในเรื่องที่สามารถดำเนินการได้ตามระเบียบกฎหมาย เพื่อลดขั้นตอนในการทำงาน เรื่องของระเบียบเงินบำรุงใช้สำหรับท้องถิ่น หากถ่ายโอนมา อบจ. อาจมีการปรับปรุงระเบียบเพื่อให้เข้ากับการปฏิบัติงานของ อบจ. เมื่อโอนมาแล้วตำแหน่งหรือสวัสดิการต่าง ๆ ก็ให้เป็นไปตามระเบียบบริหารงานบุคคลของ อบจ.

สาเหตุที่ทำให้การถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพประจำตำบล จากกระทรวงสาธารณสุขไปสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่เสร็จเรียบร้อยตามแผน ไม่เสร็จเรียบร้อย เรียงตามลำดับระดับความสำคัญของสาเหตุจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีข้อจำกัดเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณในการจ้าง บุคลากร รายได้มีไม่เพียงพอในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ และเวชภัณฑ์งบประมาณที่ได้รับจากรัฐบาลไม่เพียงพอ การจัดหางบประมาณเพิ่มเติมเพื่อใช้สำหรับการดำเนินงานมีขีดจำกัดในการจ้างบุคลากรด้านสาธารณสุขสาเหตุ 2) บุคลากรสังกัดโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลมีความกังวลใจเกี่ยวกับความมั่นคงของตำแหน่งงานของตน อัตรากำลังระยะยาวที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสรรไว้รองรับบำเหน็จบำนาญความก้าวหน้าเกี่ยวกับตำแหน่งงานของตนความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดหางบประมาณเพิ่มเติมสำหรับจ้างบุคลากรด้านสาธารณสุข สวัสดิการที่ได้รับจากการปฏิบัติงานความพอเพียงของงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับจ้างบุคลากรด้านสาธารณสุข รายได้ที่ได้รับจากการปฏิบัติงาน ผลตอบแทนที่ได้รับจากการปฏิบัติงาน ความซ้ำซ้อนของตำแหน่งงาน 3) เกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีกิจกรรมส่งเสริมเตรียมการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล ไม่ผลักดันให้กระทรวงสาธารณสุขถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลในช่วงเวลาที่กฎหมายกำหนด ไม่กระตุ้นให้กระทรวงสาธารณสุขดำเนินการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลในช่วงเวลาที่

กฎหมายกำหนด และ 4) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีนโยบายรับโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ควรลดข้อจำกัดด้านงบประมาณและให้การสนับสนุนรายได้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์เวชภัณฑ์และค่าใช้จ่ายในการบริหารงานบุคคลด้านสาธารณสุข

2. กระทรวงสาธารณสุข ควรชี้แจงให้บุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลทราบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านการประเมินความพร้อม มีความชัดเจนในการกำหนดตำแหน่งภาระหน้าที่ความรับผิดชอบสายการบังคับบัญชา และกรอบอัตรากำลังที่จัดสรรไว้รองรับบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล รวมทั้งมีการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพออย่างเป็นรูปธรรม

3. คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรให้ความสำคัญผลักดันและสนับสนุนอย่างจริงจัง พร้อมทั้งจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมกระตุ้นให้กระทรวงสาธารณสุขถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลอย่างต่อเนื่อง

4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรกำหนดนโยบายในการรับโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลที่มีความชัดเจนในเรื่องเกี่ยวกับแผน การดำเนินการ การจัดสรรอัตรากำลัง การกำหนดตำแหน่งหน้าที่สายการบังคับบัญชา รวมถึงการสอบถามความเห็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

5. ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยเห็นว่า ควรเปรียบเทียบประเด็นมาตรการทางกฎหมายของ ดำเนินการตามนโยบายการบริหารท้องถิ่นของประเทศที่เกี่ยวข้อง เพื่อความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นของการศึกษาวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- จรรยาพร ศรีศัลลักษณ์. (2555). Mind the gap สู่ความเป็นธรรมด้านสุขภาพการถ่ายโอนสถานีนอนามัย
สู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. *วารสารระบบวิจัยสาธารณสุข*, 3(1), 2555.
- ธัชเฉลิม สุทธิพงษ์ประชาและคณะ. (2564). *โครงการสังเคราะห์ข้อเสนอและออกแบบเชิงนโยบายการ
ถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด*. กรุงเทพมหานคร :
สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.).
- เยาวมาลย์เสื่อแสงทอง และรพี ไแก้ววิเชียร. (2555). 5 ปี ของการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริม
สุขภาพประจำตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลการกระจายอำนาจด้าน
สาธารณสุขปี 2550-2555. *วารสารระบบวิจัยสาธารณสุข*, 6(1), 86-99.
- ประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (2564). เรื่อง หลักเกณฑ์
และขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจสถานีนอนามัยเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา นวมินทราชินีและ
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม
138 ตอนพิเศษ 254 ง หน้า 14 (19 ตุลาคม 2564).
- วินัย ลี สมิตีและคณะ. (2553). บทบาทที่เหมาะสมของกระทรวงสาธารณสุขภายใต้การกระจาย
อำนาจด้านสาธารณสุข. ใน *รายงานวิจัย*. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- วุฒิสาร ตันไชย. (2557). *การกระจายอำนาจและประชาธิปไตยท้องถิ่นในประเทศไทย*.
กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า.
- เวียงรัฐ เนติโพธิ์. (2552). การบวนการทางการเมืองในการกระจายอำนาจด้านสาธารณสุขการถ่ายโอน
สถานีนอนามัย. ใน *รายงานวิจัย*. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.